

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын 1 дүгээр цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: СЭА-2024/248/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.selenge@audit.gov.mn

Сүхбаатар сум
2024 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ч.Энхтуяа

Утас: 70363040 Цахим хаяг: enkhtuyach@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Батмөнх

Утас: 70363036 Цахим хаяг: batmunkhb@audit.gov.mn

Аудитор: Ц.Уртнасан

Утас: 70376994 Цахим хаяг: urtaa6969@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

---

1. АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ	3
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ.....	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	10
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	11
3.1. Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа.....	11
3.2. Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	12
3.4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд..	13
3.5. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	14
3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт	14
3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл.....	14
3.5.3 Нэмэлт төсөв:.....	15
3.5.4 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл.....	15
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	15
4.1 Ерөнхий зүйл	15
4.2. Материаллаг байдал.....	16
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	16
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	16
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	17
4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд :.....	17
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	17
4.5.1 Завсрын аудитын талаар.....	17
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн	18
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	18
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	18
5.1 Төлбөрийн акт	18
5.2 Албан шаардлага	19
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ	19

Товчилсон үгийн жагсаалт

ААНБ	Аж ахуй нэгж байгууллага
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БШУГ	Боловсрол, шинжлэх ухааны газар
БШУС	Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд
БШУЯ	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
МУЕА	Монгол Улсын Ерөнхий аудитор
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани

СЭЛЭНГЭ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

II баг, Цагаан эрэг, Сүхбаатар сум,
Сэлэнгэ аймаг, 43081
Утас/Факс: (976)-7036-3040
Цахим шуудан: Selenge@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

ЕРӨӨ СУМЫН
1 ДҮГЭЭР ЦЭЦЭРЛЭГИЙН
ЭРХЛЭГЧ Д.ТУУЛ ТАНАА

2024.02.23 № 011 - 2024/248/НА-СТА-ТМЗ
танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын 1 дүгээр цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Ерөө сумын 1 дүгээр цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд тус цэцэрлэг нь улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 3,029,142.6 мянган төгрөгийн өртөгтэй 200 хүүхдийн хүчин чадалтай 2 давхар цэцэрлэгийн барилга, сумын ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар 20,000.0 мянган төгрөгийн хивсэнцэр, ААНБ-аас 2,700.0 мянган төгрөгийн хүүхдийн ор, 1,600.0 мянган төгрөгийн хөгжим зэрэг нийт 3,053,442.6 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авсан байна.

Тус цэцэрлэг нь Боловсролын Ерөнхий газрын даргын 2023 оны 10 дугаар сарын 10-ны өдрийн А/324 дүгээр тушаалаар сургалтын байгууллагын гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүнгээр 3 дугаар түвшинд үнэлэгдэж урамшуулалд 9,006.0 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч зарцуулсан байна.

018020253

Аудитын гол асуудал

Нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаанд мөрдөж байгаа БШУС-ын 2021 оны 01 дүгээр сарын 26-ны өдрийн А/22 дугаар тушаалаар баталсан “Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг” нь гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжиж байгаа байгууллагын онцлогт тохироогүй, үр дүнд суурилсан төсөвлөлт, санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, арга хэмжээний бүртгэлийн талаар нарийн тусгаагүй байна.

Байгууллагын төсөв, санхүүжилтийг зардлын эдийн засгийн ангиллаар нь бус “бараа үйлчилгээний бусад зардал” гэсэн ангиллаар бөөнд нь тусган, төлөвлөж, баталж байгаа нь төсвийг зардлын бүлэг, зүйлээр төлөвлөж, зарцуулах, зарцуулалтад хяналт тавих зарчмыг алдагдуулж байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь тайлант оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 4 зорилтын хүрээнд 15 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, 97.0 хувийн гүйцэтгэлтэй үнэлэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

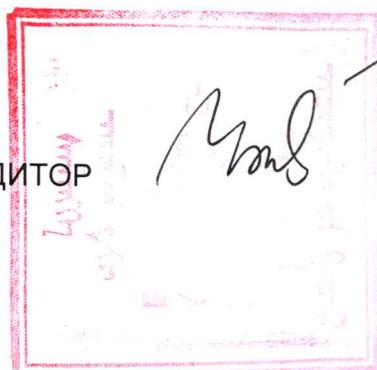
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ч.ЭНХТУЯА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Код	Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
		ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	110,158,480.94	248,019,342.11
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	15,227,897.24	167,184,140.41
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	15,227,897.24	167,184,140.41
31210	Төгрөг	15,227,897.24	167,184,140.41
31211	Төрийн сангийн харилцах	15,227,897.24	167,184,140.41
33	АВЛАГА	1,857,041.00	0.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	1,857,041.00	0.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	93,073,542.70	80,835,201.70
35100	Түүхий эд материал	602,650.00	0.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	545,600.00	0.00
35130	Эм боох материал	57,050.00	0.00
35200	Хангамжийн материал	92,470,892.70	80,835,201.70
35300	Бичиг хэргийн материал	857,200.00	49,500.00
35400	Аж ахуйн материал	69,375,481.70	67,775,481.70
35410	Сэлбэг хэрэгсэл	120,000.00	120,000.00
35430	Барилгын засварын материал	49,500.00	0.00
35440	Хүнсний материал	4,668,120.00	3,361,220.00
35450	Бусад хангамжийн материал	17,400,591.00	9,529,000.00
35460	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	339,411,069.39	3,364,155,565.60
35470	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	339,411,069.39	3,364,155,565.60
2	Биет хөрөнгө	325,299,819.41	3,350,075,565.60
39	Барилга, байгууламж, орон сууц	320,757,407.00	3,349,899,980.00
39200	Хуримтлагдсан элэгдэл	(136,571,997.03)	(151,126,537.59)
39201	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	84,914,110.00	86,125,110.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(35,449,668.70)	(42,169,148.74)
39205	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	47,052,874.00	74,941,874.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(23,465,951.90)	(32,934,217.87)
39207	Зам, гүүрийн байгууламж	48,138,800.10	48,138,800.10
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,017,025.10)	(3,200,775.10)
39209	Бусад үндсэн хөрөнгө	28,218,400.00	22,718,400.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(7,314,982.46)	(4,355,772.70)
39214	Ном	2,037,853.50	2,037,853.50
39215	Биет бус хөрөнгө	14,111,249.98	14,080,000.00
39217	Программ хангамж	250,000.00	250,000.00
39300	Хуримтлагдсан элэгдэл	(218,750.02)	(250,000.00)
39301	Бусад биет бус хөрөнгө	14,080,000.00	14,080,000.00
39302	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	449,569,550.33	3,612,174,907.71

3	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	449,569,550.33	3,612,174,907.71
4	Засгийн газрын хувь оролцоо	449,569,550.33	3,612,174,907.71
5	Засгийн газрын оруулсан капитал	215,688,467.50	215,688,467.50
51	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	215,688,467.50	215,688,467.50
51100	Хуримтлагдсан үр дүн	52,255,994.63	3,214,861,352.01
511002	Өмнөх үеийн үр дүн		52,255,994.63
51200	Тайлант үеийн үр дүн	448,442,469.33	3,162,605,357.38
51210	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	181,625,088.20	181,625,088.20
51220	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	449,569,550.33	3,612,174,907.71

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,005,976,986.33	3,984,715,973.78
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	452,541,373.39	3,066,654,441.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	452,541,373.39	3,066,654,441.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	600,000.00	1,000,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	600,000.00	1,000,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	357,140,000.69	3,053,442,573.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	94,801,372.70	12,211,868.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	553,435,612.94	918,061,532.78
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	457,119,500.00	815,275,700.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	457,119,500.00	815,275,700.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	96,316,112.94	102,785,832.78
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	96,316,112.94	102,785,832.78
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	557,534,517.00	809,898,748.40
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	557,534,517.00	809,898,748.40
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	548,528,717.00	800,892,948.40
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	330,365,287.00	485,241,458.95
210101	Үндсэн цалин	257,476,815.00	371,287,240.65
210102	Нэмэгдэл	55,922,430.00	90,759,333.80
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	0.00
210104	Урамшуулал	9,404,552.00	23,194,884.50
210105	Гэрээт ажлын хөлс	7,561,490.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	40,450,553.76	62,038,597.88
210201	Тэтгэврийн даатгал	27,561,657.76	43,134,991.25

210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,780,166.00	4,813,706.25
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,309,592.00	4,131,574.56
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	548,808.00	897,334.78
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,250,330.00	9,060,991.04
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	72,231,013.94	97,926,732.78
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,056,161.94	12,127,412.78
210302	Түлш, халаалт	68,644,852.00	84,712,320.00
210303	Цэвэр, бохир ус	530,000.00	1,087,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	11,222,700.00	0.00
210401	Бичиг хэрэг	2,275,200.00	0.00
210402	Тээвэр, шатахуун	68,000.00	0.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	8,879,500.00	0.00
2105	Нормативт зардал	63,331,730.00	80,761,300.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	42,950.00	0.00
210502	Хоол, хүнс	58,908,780.00	80,761,300.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,380,000.00	0.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,586,100.00	4,859,100.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,208,000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	2,378,100.00	4,859,100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	731,001.00	1,370,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	731,001.00	1,370,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,610,331.30	68,695,758.79
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,539,900.00	28,564,682.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	736,800.00	4,154,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	20,333,631.30	35,977,076.79
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	9,005,800.00	9,005,800.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	9,005,800.00	9,005,800.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,005,800.00	9,005,800.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	448,442,469.33	3,174,817,225.38
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	0.00	12,211,868.00
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	0.00	12,211,868.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	448,442,469.33	3,162,605,357.38

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	/мөгрөгөөр/	
		ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	554,035,612.94	919,061,532.78

12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	600,000.00	1,000,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	600,000.00	1,000,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	600,000.00	1,000,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	600,000.00	1,000,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	553,435,612.94	918,061,532.78
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	457,119,500.00	815,275,700.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	457,119,500.00	815,275,700.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	96,316,112.94	102,785,832.78
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	96,316,112.94	102,785,832.78
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	536,203,015.70	759,826,289.61
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	536,203,015.70	759,826,289.61
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	527,197,215.70	750,820,489.61
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	329,854,133.00	484,258,030.95
210101	Үндсэн цалин	244,442,532.00	370,303,812.65
210102	Нэмэгдэл	68,445,559.00	90,759,333.80
210104	Урамшуулал	9,404,552.00	23,194,884.50
210105	Гэрээт ажлын хөлс	7,561,490.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	41,493,667.76	61,639,597.88
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,716,971.76	42,735,991.25
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,285,889.00	4,813,706.25
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,257,663.00	4,131,574.56
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	548,808.00	897,334.78
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,684,336.00	9,060,991.04
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	72,231,013.94	97,926,732.78
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,056,161.94	12,127,412.78
210302	Түлш, халаалт	68,644,852.00	84,712,320.00
210303	Цэвэр, бохир ус	530,000.00	1,087,000.00
2105	Нормативт зардал	62,399,200.00	79,454,400.00
210502	Хоол, хүнс	62,399,200.00	79,454,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,960,600.00	4,859,100.00
210604	Урсгал засвар	1,960,600.00	4,859,100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	929,001.00	1,370,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	929,001.00	1,370,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,329,600.00	21,312,628.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,829,600.00	17,158,628.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,500,000.00	4,154,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	9,005,800.00	9,005,800.00

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	9,005,800.00	9,005,800.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,005,800.00	9,005,800.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	17,832,597.24	159,235,243.17
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	2,604,700.00	7,279,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	2,604,700.00	7,279,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	2,604,700.00	7,279,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	2,604,700.00	7,279,000.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	(2604700.00)	(7279000.00)
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	15,227,897.24	151,956,243.17
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	15,227,897.24
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	15,227,897.24	167,184,140.41

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	0.00	0.00	0.00	0.00
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	215,688,467.50	181,625,088.20	(396,186,474.70)	1,127,081.00
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	215,688,467.50	181,625,088.20	(396,186,474.70)	1,127,081.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	448,442,469.33	448,442,469.33
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	215,688,467.50	181,625,088.20	52,255,994.63	449,569,550.33
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	215,688,467.50	181,625,088.20	52,255,994.63	449,569,550.33
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	215,688,467.50	181,625,088.20	52,255,994.63	449,569,550.33
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	3,162,605,357.38	3,162,605,357.38
20	2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	215,688,467.50	181,625,088.20	3,214,861,352.01	3,612,174,907.71

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	934,289,432.78	767,105,289.61	167,184,143.17	82.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	831,503,600.00	664,319,456.83	167,184,143.17	79.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	831,503,600.00	664,319,456.83	167,184,143.17	79.9
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	617,329,700.00	484,258,030.95	133,071,669.05	78.4
210101	Үндсэн цалин	418,457,700.00	370,303,812.65	48,153,887.35	88.5
210102	Нэмэгдэл	181,717,600.00	90,759,333.80	90,958,266.20	49.9
210104	Урамшуулал	17,154,400.00	23,194,884.50	-6,040,484.50	135.2
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	89,953,000.00	61,639,597.88	28,313,402.12	68.5
210201	Тэтгэврийн даатгал	61,168,300.00	42,735,991.25	18,432,308.75	69.9
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,196,600.00	4,813,706.25	2,382,893.75	66.9
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,756,500.00	4,131,574.56	1,624,925.44	71.8
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,439,400.00	897,334.78	542,065.22	62.3
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,392,200.00	9,060,991.04	5,331,208.96	63.0
	Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал	97,926,732.78	97,926,732.78		100.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	12,127,412.78	12,127,412.78		100.0
210302	Түлш, халаалт	84,712,320.00	84,712,320.00		100.0
210303	Цэвэр, бохир ус	1,087,000.00	1,087,000.00		100.0
	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,859,100.00	4,859,100.00		100.0
210604	Урсгал зардал	4,859,100.00	4,859,100.00		100.0
2105	Нормативт зардал	85,229,300.00	79,454,400.00	5,774,900.00	93.2
210502	Хоол, хүнс	85,229,300.00	79,454,400.00	5,774,900.00	93.2
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,385,500.00	1,370,000.00	15,500.00	98.9
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,385,500.00	1,370,000.00	15,500.00	98.9
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,600,300.00	28,591,628.00	8,672.00	100.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,443,800.00	24,437,628.00	6,172.00	100.0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,156,500.00	4,154,000.00	2,500.00	99.9
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	9,005,800.00	9,005,800.00	-	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	9,005,800.00	9,005,800.00	-	100.0

213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,005,800.00	9,005,800.00	-	100.0
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	934,289,432.78	918,061,532.78	16,227,900.00	98.3
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	831,503,600.00	815,275,700.00	16,227,900.00	98.0
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	831,503,600.00	815,275,700.00	16,227,900.00	98.0
	Орон нутгийн төсөв	102,785,832.78	102,785,832.78		
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	16,227,900.00	1,000,000.00	15,227,900.00	6.2
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000,000.00	1,000,000.00	0	100.0
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	15,227,900.00	0	0	0.0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	15,227,897.24		
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	167,184,140.41		

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1. Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Ерөө сумын 1 дүгээр цэцэрлэг нь “Хүүхдийн болон багшийн бүх талын тасралтгүй хөгжлийг хангахад хамтран ажиллах” гэсэн зорилт тавьж ажилласан байна.

Үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Суралцагчдыг цэцэрлэгтээ айдасгүй, амар тайван суралцаж, суралцахуйн хоцрогдолгүйгээр эрүүл, аюулгүй, тэгш хүртээмжтэй орчинд сурч хөгжих боломжийг бүрдүүлж, “Чадварлаг багш” арга хэмжээг хэрэгжүүлэх,
- Багш, ажилтан бүр ёс зүйн хэм хэмжээ, шаардлагыг мөрдөж, төсвийг төлөвлөх, үр ашигтай зарцуулахад идэвх, санаачилгатай оролцох,
- Мэргэжлийн хөгжлийн бүлгийн үйл ажиллагааг өргөжүүлж, тэргүүлэх, заах аргач багшийн манлайлал, үүрэг оролцоог нэмэгдүүлэх гэх мэт.

3.2. Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Монгол Улсын 2023 оны Төсвийн тухай хуулиар төсөв, санхүүжилттэй холбоотой,
- Боловсролын ерөнхий хууль 2023 оны 07 дугаар сарын 07-нд батлагдсан,
- Хөдөлмөрийн тухай хуульд 2023 оны 07 дугаар сарын 07-нд нэмэлт өөрчлөлт орсон,

- Төрийн хэмнэлтийн тухай хуульд 2023 оны 06 дугаар сарын 16, 07 дугаар сарын 07-нд нэмэлт өөрчлөлт орсон,
- Засгийн газрын 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 241 дүгээр тогтоолоор төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоосон,
- БШУС-ын 2023 оны 06 дугаар сарын 13-ны өдрийн 1/2714 тоот албан бичгээр боловсролын байгууллагын төсвийн шинэчлэлийн хүрээнд “1.ЕБС-д сургалтын тоног төхөөрөмжийн нөхөн хангалт шийдвэрлэх”, “2.Цэцэрлэгт шаардлагатай хүүхдийн тоглоом, наадгай, зөөлөн эдлэл ханган нийлүүлэх, худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах” чиглэлийг хүргүүлсэн гэх мэт.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналт, үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын хэрэгжилт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

Тайлант онд тус байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд БШУЯ-ны Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний газрын Дотоод аудитын хэлтсээс хяналт, шалгалт хийгдээгүй боловч сар бүрийн төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээ, шилэн дансны мэдээллээр дамжуулан дотоод хяналт, шалгалтыг хэрэгжүүлсэн байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Ерөө сумын 1 дүгээр цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

Тус байгууллага нь БШУС-ын 2021 оны 01 дүгээр сарын 26-ны өдрийн А/22 дугаар тушаалаар баталсан Боловсрол, шинжлэх ухааны салбарын төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа төсөвт байгууллагуудад мөрдөгдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн хэдий ч гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжиж байгаа байгууллагын онцлогт тохироогүй, үр дүнд суурилсан төсөвлөлт, санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, арга хэмжээний бүртгэлийн талаар нарийн тусгаагүй байна.

3.4. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГО, ТОЛИЛУУЛГАД ГАРСАН ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

Ерөө сумын 1 дүгээр цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 3,162,607.4 мянган төгрөгөөр буюу 12.4 дахин өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	15,227.90	167,184.10	151,956.20
Авлага	1,857.00	-	(1,857.00)
Бараа материал	93,073.50	80,835.20	(12,238.30)
Үндсэн хөрөнгө	339,411.10	3,364,155.60	3,024,744.50
Нийт хөрөнгө	449,569.50	3,612,174.90	3,162,605.40
Өр төлбөр			
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	449,569.50	3,612,174.90	3,162,605.40
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	449,569.50	3,612,174.90	3,162,605.40

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд дараах дансанд нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан байна.

Үүнд:

- Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 167,184.1 мянган төгрөг болж 151,956.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь Төсвийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.9¹-д заасны дагуу гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтэд шилжсэнээр төсвийн хэмнэлтийг төвлөрүүлээгүйгээс,
- Авлага дансны үлдэгдэл 1,857.0 мянган төгрөгөөр буурсан нь цалингаас суутгасан НДШ-ийн илүү төлөлт 399.0 мянган төгрөг, цалингийн 1,458.0 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулснаас,
- Бараа материал дансны үлдэгдэл 80,835.2 мянган төгрөг болж 12,238.3 мянган төгрөгөөр буурсан нь төсвийн хөрөнгөөр 94,969.6 мянган төгрөгийн бараа материал худалдан авч, аймгийн БШУГ-аас 3,960.9 мянган төгрөгийн сургалтын хэрэглэгдэхүүн, эцэг, эхийн хандиваар 8,251.0 мянган төгрөгийн цэвэрлэгээний материалыг үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авсан, нийт 119,419.8 мянган төгрөгийн бараа материал зарцуулснаас,

¹ Энэ хуулийн 7.7 дахь хэсэг эрүүл мэнд, боловсролын салбарын гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийн зарчмаар санхүүждэг байгууллагын төсвийн захирагчид хамаарахгүй

- Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 3,364,155.6 мянган төгрөг болж 3,024,744.5 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь төсвийн хөрөнгөөр 7,279.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшил худалдан авсан, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 3,029,142.6 мянган төгрөгийн 2 давхар барилга, сумын ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар 20,000.0 мянган төгрөгийн хивсэнцэр, ААНБ-с 2,700.0 мянган төгрөгийн хүүхдийн ор, 1,600.0 мянган төгрөгийн хөгжим зэрэг хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авсан, сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2023 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдрийн 92 дугаар тогтоолоор ашиглалтын хугацаа нь дууссан 7,979.0 мянган төгрөгийн гэр, тоног төхөөрөмжийг акталж данснаас хассан, 43,956.1 мянган төгрөгийн элэгдлийг нэмж байгуулснаас тус тус шалтгаалсан байна.

3.5. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус цэцэрлэгийн 2023 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 543,391.5 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 120,443.5 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг **663,835.0** мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн төсвийн төслийн саналыг цалин хөлс, НДШ-ийн зардлыг 274,755.9 мянган төгрөгөөр, зөв монгол хүүхэд үндэсний хөтөлбөрийн зардлыг 4,329.7 мянган төгрөгөөр, хоолны зардлыг 9,026.5 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж, тогтмол зардлыг 17,657.7 мянган төгрөгөөр бууруулж нийт **934,289.4** мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 8 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр **934,289.4** мянган төгрөгийн төсөв баталснаас улсын төсвийн 831,503.6 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс 102,785.8 мянган төгрөгийн, эх үүсвэрийг урсгал үйл ажиллагаанд захиран зарцуулахаар төлөвлөгдсөн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 767,105.3 мянган төгрөг буюу 82.0 хувьтай тайлагнагдсан нь цалин, НДШ-ын зардал 161,409.2 мянган төгрөгөөр, хоолны зардал 5,744.9 мянган төгрөгөөр хэмнэгдсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

							<i>/мянган төгрөгөөр/</i>	
	Хөтөлбөр	Д/д	Арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	зөрүү	Хувь	
1	71802- Сургуулийн өмнөх боловсрол	1	81605- Эрүүл мэндийг дэмжих	2,078.30	2,078.30	-	100.0	
		2	81807- Цэцэрлэгийн хүүхдийн хоол	85,229.30	79,454.40	(5,774.90)	93.0	

3	81816- Зөв монгол хүүхэд	4,329.70	4,329.70	-	100.0
4	81823- Боловсролын багшийн сургалт	2,078.30	2,078.30	-	100.0
5	81834- Боловсролын стандарт сургалт	595,679.40	446,162.20	(149,517.20)	75.0
6	81835- Сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа	141,108.60	129,216.60	(11,892.00)	92.0
7	80111-Төрийн өмчийн барилгын тогтмол зардал	102,785.80	102,785.80	-	100.0
8	83602-Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс хуваарилсан	1,000.00	1,000.00	-	100.0
Нийт		934,289.40	767,105.30	(167,184.10)	82.0

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв:

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Сангийн яамны 2022 оны 02 дугаар сарын 28-ны “*Чиглэл хүргүүлэх тухай*” албан бичгээр байгууллагын нэмэлт санхүүжилтийн дансыг хааж, нэмэлт санхүүжилттэй холбоотой гүйлгээг урсгал дансаар дамжуулан гүйцэтгэж, тайланг төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд нэгтгэсэн байна.

3.5.4 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Жилийн худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулж, батлуулж, тайлагнаагүй, шууд худалдан авах босго үнээс давсан /2023 оны анх батлагдсан төсвөөр/ хүүхдийн хоолны зардал 85,229.3 мянган төгрөгийн худалдан авах ажиллагааны сонгон шалгаруулалтыг цахимаар, нийтэд нээлттэй, ил тод зарлаж, гүйцэтгэчийг шалгаруулалгүйгээр тухай бүр гэрээ байгуулж, худалдан авалтыг хийж гүйцэтгэсэн байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “*Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана*” гэж заасны дагуу Ерөө сумын 1 дүгээр цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Мөн худалдан авалтыг хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулах, шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээллийг тогтоосонд хугацаанд нь мэдээлж байх зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Сэлэнгэ аймаг дахь Төрийн аудитын газартай байгуулсан гэрээний дагуу аудитор Ц.Уртнасан гүйцэтгэж, хяналтыг Сэлэнгэ аймаг дахь Төрийн аудитын газрын менежер Б.Батмөнх, дарга, тэргүүлэх аудитор Ч.Энхтуяа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Ерөө сумын 1 дүгээр цэцэрлэг нь 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг 2024 оны 01 дүгээр сарын 22-ний өдрийн 01 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “дунд” гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 562,498.7 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 5,624.9 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Ерөө сумын 1 дүгээр цэцэрлэг нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хүрээнд дараах арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлсэн байна. Үүнд:

- Үйл ажиллагаатай холбоотой сурталчилгаа, баяр ёслолын арга хэмжээг зохион байгуулаагүй, төсвийн хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдаж аваагүй,
- Шаардлагагүй бараа материалыг их хэмжээгээр авч нөөцлөөгүй,
- Хэвлэл захиалгын төлбөр гаргалгүй ажилласан зэрэг төсвийн шууд захирагчтай хамааралтай заалтуудыг мөрдөж, батлагдсан төсвийн хүрээнд ажилласан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант онд тус цэцэрлэг нь шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлбэл зохих 20 төрлийн 151 мэдээллээс 2 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 13 мэдээллийг дутуу мэдээлсэн байна.Үүнд:

- Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий зарлагын мөнгөн гүйлгээний мэдээллийг 2 удаа хугацаа хоцроосон,
- Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын мөнгөн гүйлгээний 13 удаагийн мэдээллийг дутуу мэдээлсэн.

Дээрх зөрчил нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.5 дахь заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлбэл зохих мэдээллийг тогтоосон хугацаанд нь бүрэн мэдээлж байх зөвлөмж хүргүүлэв.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Орон нутагт хүнсний бүтээгдэхүүний бөөний төвлөрсөн цэг байхгүй, зах зээл хомс шалтгаанаар үнийн харьцуулалт хийлгүйгээр хүнсний материалыг Б.Мөнхцэцэг, Б.Норовбанзад, Д.Сарантуяа, Ч.Сосор нартай шууд гэрээ байгуулж худалдан авалтыг гүйцэтгэсэн байна.

Энэ нь ТБОНӨХБАҮХА тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д “Худалдан авах ажиллагаанд ил тод, өрсөлдөх тэгш боломжтой ... байх зарчмыг баримтална.”, Засгийн газрын 2021 оны 124 дүгээр тогтоолоор баталсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааны журмыг сонгоход баримтлах босго үнэ”-ийн 2: “Шууд худалдан авч болох төсөвт өртгийн дээд хязгаар: Бараа-20.0 сая төгрөг” гэж заасныг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Худалдан авах ажиллагааг ил тод, өрсөлдөх тэгш боломжтой, үр ашигтай, хэмнэлттэй, хариуцлагатай байх зарчмыг баримталж зохион байгуулах зөвлөмж өгөх.

4.5 ЗАВСРЫН АУДИТЫН ҮР ДҮН, ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Сэлэнгэ аймаг дахь Төрийн аудитын газрын 2023 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 123 дугаар албан бичгээр “Санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит

хийх тухай” захидлыг хүргүүлсэн бөгөөд тус сургуулийн 2023 оны 3 дугаар улирлын санхүүгийн тайланд хийсэн завсрын үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар алдаа, зөрчил илрээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар тооцооллын алдаанаас, тушаал шийдвэргүйгээр 1,098.6 мянган төгрөгийн цалин илүү олгосон зөрчил илэрч төлбөрийн акт, төлбөр тооцоог урьдчилан хянаагүйн улмаас 1,857.0 мянган төгрөгийн цалин, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн авлага үүсгэсэн зөрчилд зөрчлийг арилгах албан шаардлага өгснийг бүрэн хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	1	1,098.6	1	1,098.6	100
Албан шаардлага	1	1,857.0	1	1,857.0	100
Нийт дүн	2	2,955.6	2	2,955.6	100

4.6 ДАРААГИЙН АУДИТААР АНХААРАХ АСУУДАЛ

Дараах асуудлыг дээд шатны төсвийн захирагчийн санхүүгийн тайланд хийх аудитын анхааралд хандуулж байна. Үүнд:

1. Дээд шатны төсөв захирагчаас төсвийг зардлын эдийн засгийн ангиллаар нь бус “бараа үйлчилгээний бусад зардал” гэсэн ангиллаар бөөнд нь тусган, төлөвлөж, баталж байгаа нь төсвийг зардлын бүлэг, зүйлээр төлөвлөж, зарцуулах, зарцуулалтад хяналт тавих зарчмыг алдагдуулж байна. Иймд төсвийг бодит гүйцэтгэлтэй нь уялдуулан зардлын бүлэг, зүйл бүрээр төлөвлөж, зарцуулан гүйцэтгэж байх шаардлагатай байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналтай холбоотой нийт 11,804.1 мянган төгрөгийн дараах алдааг залрууллаа. Үүнд:

- Мөнгөн гүйлгээний тайланг 9,005.8 мянган төгрөгөөр дутуу тайлагнасан байна.
- Тооцооны дансаар дамжуулалгүй 2,767.0 мянган төгрөгийн бараа материалыг шууд зардалд бүртгэсэн байна.
- Биет бус хөрөнгөд 31.3 мянган төгрөгийн элэгдэл байгуулаагүй байна.

Аудитаар нийт **4,382.9** мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 220.9 мянган төлбөрийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 4,162.0 мянган төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүлээ.

5.1 Төлбөрийн акт

1. Тус цэцэрлэгийн бүлгийн багш Д.Түвшинбаярт зэргийн нэмэгдлийг 15.0 хувиар илүү тооцож 126.8 мянган төгрөгийн, хөгжмийн багш Б.Ганболдын цалинг ТҮБД-5

шатлалаар тооцож 94.1 мянган төгрөгийн цалин илүү олгосон байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн зөв гаргах үндэслэл болно”, 20.2.5 дахь “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах” гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Илүү олгосон цалингийн нэмэгдлүүдийг нөхөн төлүүлэх төлбөрийн акт тогтоох.

5.2 АЛБАН ШААРДЛАГА

2.Нэг хүүхдэд ногдох хоолны нормативт зардлыг хэтрүүлэн зарцуулснаас нийт **4,162.0** мянган төгрөгийн илүү зардал гаргасан байна. Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах”, Засгийн газрын 2019 оны “Хоолны зардлын норматив тогтоох” тухай 450 дугаар тогтоолын 1-д “цэцэрлэгийн хүүхэд бүрийн нэг өдрийн хоолны зардлыг 8-10 цагаар ажилладаг цэцэрлэгт 2475 төгрөгөөр тогтоосугай.” гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Тогтоосон норм нормативыг мөрдөж ажиллах албан шаардлага хүргүүлэх.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Мөнгөн гүйлгээний тайланд зардал дутуу тайлагнасан.	1	9,005.8	1	9,005.8			1	9,005.8				
Бараа материалыг шууд зардалд бүртгэсэн.	1	2,767.0			1	2,767.0	1	2,767.0				
Элэгдэл байгуулаагүй.	1	31.3	1	31.3			1	31.3				
Дүн	3	11,804.1	2	9,037.1	1	2,767.0	3	11,804.1				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Цалин илүү олгосон.	2	220.9	2	220.9								
Хоолны нормативт	1	4,162.0			1	4,162.0						

зардлыг хэтрүүлсэн.												
Дүн	3	4,382.9	2	220.9	1	4,162.0						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансны 2 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 13 мэдээллийг дутуу мэдээлсэн.	1	-					1	-
Дүн	1	-	-	-	-	-	1	-
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Худалдан авах ажиллагаатай холбоотой.	1	-					1	-
Дүн	1	-	-	-	-	-	1	-
Нийт дүн	2	-	-	-	-	-	2	-